

...І СПАЛАХНУЛА НАД РАДОВОМ ЗІРКА

НЕЩОДАВНО
в котрі
переконався, що
села нашого району – невичерпне джерело талантів, які своєю кипучою енергією і вродженою мудрістю прославляють не лише ріднокрай, а й Україну. Прийшов до такого висновку після ознайомлення з біографією доктора фізико-математичних наук, професора Олександра Мороженка, котрий

народився 4 квітня 1936 року у селі Радів. В автобіографічній довідці Олександр Васильович згадує дитячі літа, на які припали прихід у наш край Червоної Армії у вересні 1939 року, а через неповні два роки – гітлерівців. З боєм опіусе післявоєнній події у своєму селі:

- Яюсь вдень до хати ввалилася група енкаведистів з вимогою зізнатися, де переховується батько. Напевно, донос був настільки «переконливим», що навіть фронтові листи не переконали їх у зворотньому. Врешті-решт, усе закінчилося тим, що мене зачинили у хаті, а маму вкинули у схованку під стійком соломи, пообіцявши підпалити стійок і хату, завалили соломою вихід та пішли геть. Через деякий час мамі вдалося вибратися звідти, тоді я вперше помітив в її волосі білі пасма. На жаль, цей жарт не закінчився лише передчасним поси-вінням. Через нервову перенапругу (як пізніше діагностували лікарі) вона почала досить швидко втрачати слух, що спричинило практично повну глухоту.

Виховане на радянських книгах та художніх фільмах не одне покоління молоді привчалося до «звірств німецьких окупантів», яке полягало ще у показових повішеннях партизан з відповідними написами, але нічого не знало про звірства радянських спецорганів. Мое та старше покоління це бачило після 1944 року, коли у містах днями висіли «для устрашення» захоплені у полон вояки УПА.

І ще один спогад.

- Прикро, коли на другому десятку незалежності України так звана «українська влада» наділяла пільгами та нагородами тих, хто знищував борців за незалежність України, тоді як самим борцям відмовлено навіть у визнанні борцями за незалежність. Більше того, дехто зі своїх меркантильних інтересів, у тому числі й з трибуни Верховної Ради, ще й зараз штучно роздмухує ворожнечу не лише між тими нечисленними ветеранами з обох сторін, яким пощастило дожити до сьогодні, але й між мешканцями Східної та Західної України. Набагато гуманніше та по-державному було б усі зусилля направити на їхнє примирення, а суд над учасниками цієї багаторічної братовбивчої боротьби залишити Всевишньому. Тобто, вчинити так, як це зробили уцілілі вояки УПА і Радянської Армії хоча б у моєму селі. Це були не лише односельці, а досить часто й рідні брати. Вони пліч-о-пліч ділили важкий селянський хліб, за одним столом святкували, одружували дітей і проводжали у вічність померлих. Зараз більшість із них сплять вічним сном на одному й тому ж цвинтарі. Але серед них немає тих, хто заробляв свій шматок хліба доносами. Навіть ті з них, кому вдалося вижити, не змогли прижитися в селі та покинули його.

Олександр Васильович скромна особистість, у серці котрої нуртує щира любов до неньки-України, до ріднокраю і його людей. Перебуваючи на теренах району, він не залишився осторонь клопотів земляків і перерахував 200 гривень на будівництво пам'ятника Тарасові Шевченку у Млинові...

Сторінку підготував Віталій ТАРАСЮК.

У 1959 році Олександр Мороженко закінчив фізичний факультет Київського державного університету ім. Т.Шевченка і почав працювати в Головній астрономічній обсерваторії. У 1966-у він захистив кандидатську дисертацію на кафедрі астрономії Ленінградського університету, а в 1977 році – докторську дисертацію. У 1981 році йому присвоєно звання професора. Із 2000 року Олександр Васильович – головний науковий співробітник ГАО НАН України. У 2003 році стає лауреатом Державної премії в галузі науки і техніки та премії Національної Академії Наук України ім. П.Барабана. Загалом опублікував більш як 150 наукових праць (у тому числі й монографію – навчальний посібник).